

Metodebeskrivelse klimaregnskap Vinmonopolet 2022

AS Vinmonopolets klimaregnskap fra 2018 til 2022 er basert på GHG protokollen. Utslippene deles inn i tre hovedkategorier; Scope 1, 2 og 3.

- Obligatorisk: I Scope 1 er våre direkte utslipp og som vi har operasjonell kontroll over.
- Obligatorisk: I Scope 2 er de indirekte utslippene våre fra innkjøpt energi – elektrisitet og fjernvarme/-kjøling.
- Frivillig: I Scope 3 er alle våre indirekte utslipp av innkjøpte varer, tjenester, driftsmidler osv. slik som: flyreiser, logistikk/transport, avfall.

Tallene er hentet fra en rekke ulike kilder. De fleste er tallene er hentet direkte fra våre leverandører i form av detaljert uttak av vare/tjenesteleveranser for 2022, og/eller eller egne klimarapporter. Der vi ikke har fått direkte klimatall fra våre leverandører, har vi regnet om et vare/tjenesteuttak med en bestemt klimafaktor. Disse faktorene er stor grad hentet fra DEFRA (UK GOV)

Klimaregnskapet er basert på metodikk for operasjonell kontroll, og gjennomgått og godkjent av uavhengig tredjepart (revisor).

Alle utslippstall er oppgitt i CO2 ekvivalenter, dvs. at øvrige klimagasser som CO2, CH4, N2O, HFC, PFC, SF6 og NH3 er inkludert.

Referanseåret for Vinmonopolets klimaregnskap og tilhørende målsetninger er satt til 2018. Dette er det første året Vinmonopolet hadde et komplett klimaregnskap. Vinmonopolet følger de nasjonale klimamålene, og Norge har referanse helt tilbake til 1990. I 2018 var de nasjonale utslippene tilnærmet de samme som 1990 (1,36 % høyere).

Scope 1

Vinmonopolet har direkte utslipp knyttet til mobil forbrenning i leasede biler. I tillegg har vi utslipp relatert etterfylling av kjølemedier i kjøleanlegg som benyttes i butikkene.

Det er ikke identifisert øvrige vesentlige utslipp i Scope 1 for Vinmonopolet. Vi eier i svært liten grad egne bygg, anlegg og eier ingen biler med direkte utslipp.

Persontransport direkte – leasede bilder:

Klimarapport fra AutoPlan for 2022 hvor alle biler er leaset fra. Rapporten viste unormalt lave utslippstall i CO2 for 2022, så klimaberegningen er gjort etter påfylte liter drivstoff (bensin) ganget med utslippsfaktor for «average Petrol blend» fra [UK GOV](#)

Kjølemedier:

Etterfylte kjølemedier i liter er oversendt fra landsdekkende leverandør (GK AS) på våre kjøleanlegg i butikk. Liter kjølemedier er ganget med CO2 faktor hentet fra [UK GOV](#)

Scope 2

I Scope 2 har vi inkludert innkjøpt elektrisitet og fjernvarme/kjøling på Kjedekontoret i Oslo.

Alle butikker, kontorer og hytter inngår i rapporteringen.

Oversikten over forbruksdata er hentet fra strømleverandøren vi har en landsdekkende avtale med på alle våre anlegg (liste over energibruk pr anlegg for 2022). Det forekommer noen få (ca 10 av 341) og små butikker som ikke har egen strømmåler. Disse er ikke inkludert i de rapporterte tallene på forbruk.

Det er lagt til 15% for indirekte tilført varme/kjøling via fellesanlegg på byggene vi leier butikklokalene våre i. Disse indirekte tallene er ikke tilgjengelige (inngår i leiekontraktene våre), og er derfor estimert ut fra en teoretisk energibrusprofil for varehandelsbygg hentet fra Enova.

I henhold til GHG-protokollen skal bedrifter benytte en todelt rapportering for elektrisitet i scope 2. Det vil si at utslippene skal beregnes og rapporteres på to ulike måter; (i) lokasjonsbasert og (ii) markedsbasert. Tallene er oppgitt i hver sine kolonner i regnskapet. Vinmonopolet har valgt å ikke kjøpe opprinnelsesgarantier for 2022, men har lagt restmiks klimafaktor til grunn for beregning av utslippene relatert elektrisitet framfor lokasjonsbasert faktor som er langt lavere

Detaljert forbruk av fjernvarme/kjøling er oversendt fra fjernvarmeleverandør for kjedekontert i Oslo. Utslippsfaktoren for fjernvarme/kjøling er hentet fra UK GOV

Butikkene som ikke inngår i rapporteringen pga manglende energimålere er estimert å utgjøre under 1 % av totalt energibruk

Scope 3

Det er i Scope 3 våre vesentligste utslipp befinner seg. Dette fordi vi inkluderer klimautslippene fra produktene vi selger. Vi har kontinuerlig forbedret og utvidet utslippskildene i Scope 3 for at utslippsrapporteringen skal bli så komplett som mulig. I GHG protokollen deles Scope 3 i 15 ulike kategorier. Vinmonopolets klimarapport for 2022 inkluderer utslippskilder i følgende kategorier:

Kategori	Kategoriforklaring	Vinmonopolet 2022
1	Innkjøpte varer og tjenester Varer kjøpt for videresalg, samt forbruksvarer og tjenester til eget bruk	Dekker de vesentligste innkjøpene, varene for videresalg. Dekker ikke it-utstyr, inventar/utstyr i butikker og møbler i 2022 rapporten.
2	Kapitalvarer Nye biler, bygg osv	Ikke relevant - Vinmonopolet har ikke investert i nye biler eller bygg i
3	Produksjon av forbrukt drivstoff og energi "Well-to-tank" tilsvarer ca 20% av utslippene fra forbrenning av drivstoff	Ikke inkludert
4	Innkjøpt transport og distribusjon Innkjøpte transporttjenester	Distribusjon av varer utføres og eies av våre grossister - fritt "levert". Vinmonopolet kjøper inn noe vareleveranser fra lager til butikk som har vært nettbestillinger fra kunder. Dette utgjør svært lite og er ikke inkludert i klimaregnskapet for 2022.
5	Avfall fra egen drift	Er inkludert
6	Forretningsreiser (fly og kilometergodtgjørelse)	Er inkludert
7	Ansattes pendling Reise mellom ansattes hjem og arbeidsplass	Er inkludert basert på reisevaneundersøkelse for butikkansatte i jan/feb 2022. Kjedefkontert ansatte (ca 150 stk) er ikke inkludert i rapporteringen.
8	Leide lokaler / utstyr	Ikke relevant ved operasjonell kontrolltilnærming
9	Nedstrøms transport og distribusjon r	Ikke relevant
10	Foredling av solgte produkter	Ikke relevant
11	Bruk av solgte produkter; energiforbruk fra produkter virksomheten har solgt	Inkludert i klimaberegningen for solgte produkter
12	Avhending av solgte produkter Avfallsbehandling av produkter og emballasje	Er inkludert som transport av emballasje pr tonn
13	Utleide lokaler / utstyr. Utleie av bygg og utstyr som ikke brukes av virksomheten selv	Hytter er inkludert
14	Franchiser	Ikke relevant
15	Investeringer Kun relevant om virksomheten har investert i andre selskaper/aktiviteter	Vinmonopolet eier 23% av Sirkel glass. Virksomheten har ikke utarbeidet klimaregnskap for 2022, men dialog er opprettet med tanke på mulig inkludering i 2023

Kategori 6: Persontransport indirekte - flyreiser studiereiser:

Utslippstallene er basert på klimarapporter tilsendt fra leverandør (en på studiereiser og en leverandør på øvrige reiser). Klimarapportene viser detaljert for hver reiser og destinasjon klimautslippene for aktuell reise. Klimafaktoren (CO₂/km) er lavere for studiereiser ettersom reisene her generelt sett er lengre.

Klimarapport fra leverandør av flyreiser knyttet til studiereiser hovedsakelig for butikkansatte gjennom Berg Hansen. Rapporten inkluderer kun CO₂ og ikke ekvivalenter, så antall kilometer reist med fly er ganget med utslippsfaktor fra [UK GOV](#) for «Long haul – average» flyreise pr km.

Merknad: Ingen studiereiser gjennomført 2020 og 2021 som følge av Covid.

Kategori 6: Persontransport indirekte- flyreiser øvrige:

Klimarapport fra tjenestereiser (fly) mottatt av vårt reisebyrå Egencia som omfatter øvrige flyreiser. Klimarapporten er kun benyttet for antall km flyreiser, og deretter ganget med utslippsfaktor fra [UK GOV](#) for «Long haul – average» flyreise pr km.

I 2022 ble det gjennomført 100-års jubileum på Gardermoen for alle ansatte. Disse flyreisene ble bestilt utenom reiseportal. Det er derfor gjort en beregning av antall km flydd basert på kostnaden for disse flyreisene. Estimater i km er basert på kostnaden og km fra Egencia.

Merknad: Stor økning i reisevirksomhet etter Covid.

Kategori 6: Persontransport indirekte - reise godtgjørelse fossilbil:

Uttrekk av km-rapport fra regnskapssystemet (reise godtgjørelse). Det er gjort en 50/50 fordeling på bensin og dieselbil, og antall km er ganget opp med faktorene fra [UK GOV](#) for diesel «medium car – average» og bensin (medium car – average).

Kategori 6: Persontransport indirekte - reise godtgjørelse elbil:

Uttrekk av km-rapport fra regnskapssystemet (reise godtgjørelse). Antall km er ganget med lokalbasert energifaktor på 11 gram for 2021 fra NVE (2022 ikke tilgjengelig)

Kategori 6: Hotellovernattinger:

Det er gjort uttrekk fra regnskapssystemet for kostnadene knyttet til hotellovernattinger (inkludert 100-års jubileet) for 2022. Utenlands er det antatt ca 2000 kr pr natt og innenlands 1400 kroner. Faktor for å beregne klimafotavtrykket er hentet fra [UK GOV](#) og hotel stay, «room pr night» UK.

Kategori 9: Nasjonal varetransport/distribusjon:

Oversendt klimaberegninger og antall km fra vår største distributør som hadde 51% av varetransporten ut til våre butikker i 2021. Klimafaktor pr km fra denne rapporten er ganget opp for å simulere CO2 avtrykket for 100% distribusjon.. 2022 tall pr liter (56,6 gram CO2) er da benyttet også for 2021.

Kategori 1: Produktrelaterte utslipp

Det er for første gang simulert klimautslippene for produktene Vinmonopolet solgte i 2022. Beregningene tar utgangspunkt i to sentrale LCA-studier for henholdsvis emballasje (link til studie) og LCA fra vugge til grav for brennevin, vin og øl.

Utgangspunktet for simuleringen er gjort i emballasje. CO2 tall pr 100 gram * emballasjervekten for respektive emballasjetype er lagt inn i våre masterdata pr produkt. Det er våre grossister som er ansvarlig for innregistrering av emballasjervekter. Her har det vært blandet kvalitet på det som er registrert inn, og vi har derfor gjennomført kontrollveier av samtlige volumprodukter.

LCA fra vugge til grav viser oss en % fordeling av CO2 avtrykket. Vi har lagt inn tall på emballasje (emballasjeproduksjon

- Indirekte arealbruksendring
- Landbruk og innsatsfaktorer til landbruket
- Emballasjeproduksjon
- Andre oppstrøms innsatser til vingården / bryggeriet / destilleriet
- Drikkevareindustrien
- Utnyttelse av biprodukter
- Internasjonal transport av vin / øl / destillert drikke
- Detaljhandel
- Forbrukerstadiet
- Resirkulering av emballasje

I henhold til GHG protokollen er produktutslippene knyttet til «detaljhandel» og en positiv effekt av «resirkulering av emballasje» ikke inkludert i Vinmonopolets klimaregnskap. Detaljhandel er allerede i stor grad inkludert i våre Scope 2 og positiv effekt av resirkulering av emballasje er ikke i henhold til protokollen.

Kategori 12: Avhending av emballasje på solgte produkter

Det er lagt til «avhending av emballasje på solgte produkter» som er en beregning av totale avfallsmengder og frakten (emballasjevekt i kg samlet) av avfallet fra hjemmesortering for sluttbruker til gjenvinner.

Kategori 1: LAC flerbruksnett

CO₂-faktor er hentet ut fra en nylig LCA studie gjennomført i regi av Handelens miljøfond. Estimert basert på antall bæremedier og tilhørende utslipp.

Salgstallene (antall) er hentet fra SAP.

Table 1: Capacity utilisation of different carriers

Carrier Type	Number of carriers	Average items per carrier	Volume of items (litres)	Nominal volume of carrier (litres)	Overall capacity utilisation
Plastic bags (in-store purchase)	923	8.02	9.17	12	76%
No carrier used	625	3.51	4.01	-	-
"Bag for life"	111	10.82	12.37	20	62%
Woven plastic bag	17	17.12	19.56	20	98%
Paper bag	13	7.92	9.05	24	38%
Textile bag	50	9.14	10.45	25	42%
Rucksack or hand bag	78	7.82	8.94	30	30%
Own single-use plastic bag	63	7.56	8.63	12	72%

6.2.2 Global warming potential

The figure below shows the global warming potential (GWP) results for the different carrying solutions

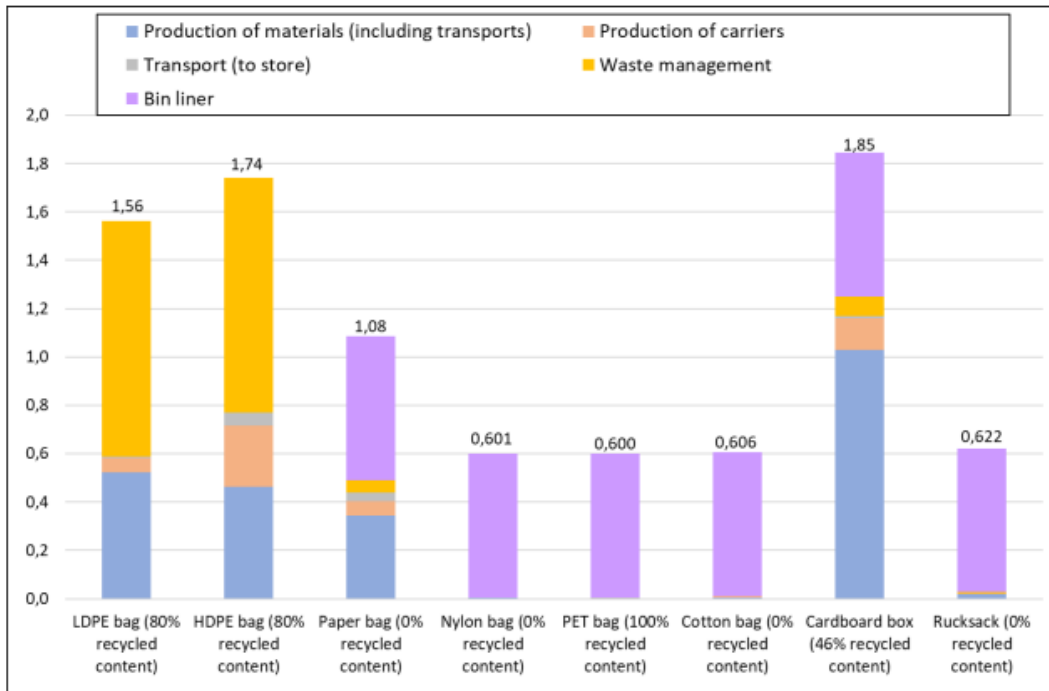

Figure 10: Global warming potential (kg CO₂-equivalents) results per functional unit for the different carrying solutions analysed

Flerbruksnett Vinmonopolet:

$0,6 \text{ kg} / 17 = 0,03529 \text{ kg pr nett} = 35,29 \text{ gram pr nett}$

Kategori 7: Butikkansattes reisevaner til og fra jobb

Det ble i starten av 2023 gjennomført en reisevaneundersøkelse for ansattes reiser til og fra jobb. Hver butikk har oppgitt totalt antall km fordelt på ulike transportmidler. Klimafaktorene fra UK GOV ligger til grunn for klimaberegningene.

Øvrige merknader:

GHG protokollen sier at det skal rapporteres på biogene utslipp. F.eks, bruk av diesel/bensin i Norge har et innblandingskrav - altså en viss andel bio. Andelen CO₂ utslipp fra forbrenning av biodrivstoff skal trekkes ut og rapporteres separat (men resterende klimagasser fra forbrenningen skal rapporteres i regnskapet som vanlig).

Mulige biogene utslipp for Vinmonopolet:

- Scope 1: Bruk av bensin/diesel i firmabiler
- Scope 3. Kat.1: Landbruk og innsatsfaktorer til landbruket
- Scope 3. Kat.1: Indirekte arealbruksendring

Biogene utslipp er ikke trukket ut separat for 2022.